

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Završnica.

Gradbena dela deželne elektrarne na Završnici se bližajo svojemu koncu. Kmalu bodo zasvetile po velikem delu Gorenjske električne svetilke, se zavrteli električni dinamo-stroji. Veliko se je govorilo in pisalo o tej deželni napravi. Sedaj je čas, da enkrat mirno premislimo pomen te nove naprave.

Odkar je ženialni Hrvat Tesla iznašel prevajanje močnih tokov velikanske napetosti v daljavo, je industrija začela vedno bolj uporabljati iznajdbo. Zadnjih deset let so se začele graditi takoimenovane „podeželne“ centrale (Überlandzentralen), ki obstoje v tem, da se ob kaki vodni sili ali na kakem premogovniku zgradi velika električna centrala, iz katere se potem močni tok napelje daleč na okoli. V posameznih občinah se postavijo transformatorji, v katerih se visoka napetost pretvarja v nižjo napetost, ki je uporabna za luč in industrialno porabo.

Najpreje se je te iznajdbe polastil privatni kapital, ki je na ta način spravil velika okrožja v svojo odvisnost. Kmalu so pa javni faktorji izprevideli, da postajajo električni daljnovodi za splošno narodno gospodarstvo ravno tako važni, kakor ceste in železnice, in nastala je doba municipalizacije velikih električnih naprav. Ta boj je ravno sedaj v odločilnem stadiju. Kranjski deželni odbor je bil prvi, ki je zahteval pravico domačega ljudstva do preskrbe z električnim tokom za deželno upravo. Takoj je imel seveda sovražnike in konkurente na desni in levi, ki so se poskušali, da bi ta za nas z gospodarskega in narodnega stališča tako važni uspeh deželnega odbora preprečili. Z neomahljivo odločnostjo je pa deželni odbor zasledoval svojo pot, in ni dvoma, da bo dosegel popoln uspeh. Elektrarna na Završnici je samo prvi korak na tej poti.

Kdor ima količkaj pregleda čez narodno gospodarski razvoj novega časa, ne more umeti, kako je bilo mogoče toliko vpitja v nasprotnem taboru zaradi deželne elektrarne na Završnici, kajti to, kar se v drugih deželah ravnokar dela, je veliko večje in bolj riskantno, kakor pa delo kranjskega deželnega odbora. V Avstriji je bilo že lani 933 elektrarn, ki proizvajajo 540.000 kilovatov elektrike in preskrbujejo 2250 krajev z elektriko. Od teh elektrarn je 418 zgrajenih na vodi. 566 elektrarn je v lasti privatnih podjetnikov ali družb, 367 elektrarn pa je v lasti občin ali javnih korporacij. Izmed teh elektrarn jih je 153, ki se morejo imenovati „podeželne“ centrale v tem zmislu, kakor je deželna elektrarna na Završnici. To je pa samo malenkostno proti temu, kar se dela v Nemčiji. V nemškem cesarstvu je bilo že leta 1913. 4100 elektrarn, ki so dajale 3·8 milijonov kilovatov in preskrbljevale z elektriko 17.500 krajev.

Kdaj bomo v Avstriji tako daleč, kakor so v Nemčiji, in kdaj bomo na Kranjskem tako daleč, kakor so naprednejše dežele v Avstriji?!

V naših alpskih deželah se je začelo živahno gibanje za ustanovitev hidroelektričnih central. Imenujmo nekatere! Centrala v Bregenzu preskrbuje 47 mest in vasi. Podeželna centrala v Feldkirchenu, centrala na Sill in v Mühlau-u za Inomoto, centrala ob Adiži in Schnalski dolini za Bolcan in Meran so dosedaj največje naprave v Tirolah. Na Koroškem je mesto Celovec zgradilo hidroelektrično centralo, ki je svoje omrežje raztegnila že na 53 občin v okolišju. Na Štajerskem naj omenimo Knittelfeld in Judenburg, na Zgornjem Avstrijskem elektrarno Gosau, ki se je ojačila z napravami na Ofenskem in Črnem jezeru in elektrarno mesta Wels. Deželni odbor zgornjeavstrijski dela sedaj na tem, da celo deželo po možnosti preskrbi enakomerno z električnim tokom.

V sudetskih deželah delajo s premogom. V Mostecu na Češkem je elektrarna, ki si je že priklopila 30 občin, in ravnokar se gradi vzhodnočeška podeželna centrala za 53 krajev. Na Moravskem je mesto Brno svojo mestno elektrarno opustilo in se je priklopilo skupni podeželni centrali za celi okraj brnske trgove zbornice s centralo v Oslavanu. Niževavstrijska dežela je zgradila deželno elektrarno za Maria-Zelisko železnico; dunajska občina je kupila premogovnik v Zillingdorfu in je v pogajanjih z deželno upravo, kako bi se iz te elektrarne tudi druge niževavstrijske občine preskrbele z električnim tokom.

Že iz tega je razvideti, kako silno važna je električna akcija za narodno gospodarstvo, in če bi bil kranjski deželni odbor kot edini faktor v deželi, ki je zmožen, kaj velikega v skupno korist narediti, izpustil elektriko iz svojega narodnogospodarskega programa, bi si bil zaslužil očitjanje, da ne pojmuje najvažnejših nalog javnopravnih korporacij.

Sedaj pa poglejmo, kaj delajo naši sosedi! Mesto Beljak na Koroškem je zgradilo elektrarno s 4000 konjskimi silami in je skoraj zastoj pridobilo vodne sile in obrežje od slovenskih kmetov. Iz slovenskega dela Koroške vleče sedaj nemškonacionalna občina beljaška dohodke svoje elektrarne! — Na Štajerskem se gradi velikanska naprava na Dravi, in sicer sta tu v konkurenčnem boju dve podjetji: prvo komunalna naprava združenih mest Gradec in Maribor, drugo je pa električno podjetje švicarskih bank, ki so prve začele izkoriščati štajerske vodne sile. Švicarji imajo severno od Gradca že veliko centralo v Peggau-u in južno od Gradca v Lebringu na Muri. Nova centrala v Fali na Dravi pa bo dala ogromno moč 40.000 konjskih sil, s katerimi hočejo Švicarji priti tudi na Kranjsko. Jasno je, da

PODLISTEK.

Pismo iz Albanije.

(Dalje.)

Postave je Shqypëtar (r. Ščiptar) velike, vitke, precej krepke; posebno močan pa ni. Tega je najbrž krivo to, ker malo dela, pičlo je in preveč alkohola živa. Težka dela nerad opravlja. Zemlja je zelo rodovitna. A vidi se veliko neobdelanega sveta. Vidi se pa tudi krepke moške po cele popoldneve v senci ležati.

Najljubše orodje je moškemu orožje. Brez puške odraslega Albanca skoro ne dobite. Videl sem ga že celo popoldne delati na njivi, krog pasu pa je imel usnjat pas, v katerega so bili lepo vbrani patroni, 50—60 po številu. Nedaleč od njega pa je stala „pushka“ (slov. ime, kaj?). Le v mestih Skadru in Draču ne sme domačin nositi orožja; pred mestom je mora izročiti avstrijskim vojakom, ki je pa, ko nazaj pride, zopet dobi. Mestna straža, policija, nosi krepelce v roki namesto sablje. Po mestu Skadru patrolira avstrijsko vojaštvo. Tu je namreč 600 avstrijskih Slovencev.

Albanec je oblečen skoro vedno enako, po letu in po zimi. Večidel nosijo Albanci domačo, debelo volneno obleko. Razvajan — modernist bi mislil, da se mora človek stopiti v tej opravi, kajti tu pride toplota po letu do 45° C.

Naj na kratko opišem moško obleko: Na glavi Albanec nosi „fez“ bele ali rdeče barve,

ali si pa ovija z veliko ruto — glavo in vrat, da samo malo obraza ven gleda. „Jelek“, nekak telovnik, je nezapet, pri premožnih jako okinčan s srebrnimi, svilenimi in drugimi našivi. „Enteri“ je nekaka kamižola, ki sega spredaj od ene rame do druge se križajoč in je zapeta. To nosi pod „jelekom“. „Tshaktshire“ so tesne hlače s črnimi našivi. Mesto naramnikov ali pasu ima za ped široki povoj, rdeč, rumen ali pisan, katerega si 3—4 krat okrog ledij ovije. Za tem povojem nosi navadno samokres ali pištolo. Krog vratu ima dolgo, precej močno srebrno verižico za uro, kakor na Slovenskem gospe, na nji so pa obešeni vsakovrstni tolarji in novci. Naj tu pripomnim, da imamo tukaj novce šesterih različnih držav.

Sicer so pa Shqypëtarji različno oblečeni. Po hribih drugače kot po mestih, v tej okolici drugače kot v oni; kristjani drugače kot Turki. Zanimivo je gledati tu v Skadru po ulicah pisano množico, od elegantne pariške mode, doli do razcapanega cigančka, poganjajočega svojega osliča, obloženega z butaro drv, ki jih je 3—5 ur daleč prinesel. Tam vidiš osliča z lesenim, neokretnim sedlom za ježo, kajti z vozom se tudi daleč ne pride, ker ni cest. Še celo po Skadru je komaj polovica ulic sposobnih, da se za silo z vozom skozi pride.

K obleki naj pripomnim še to, da je dobre ¾ ljudstva zelo siromašno oblečenega; zamazani in raztrgani so, da je strah. Na nogah pa nosijo „opanke“, čolnici podobno obuvale; večidel rdeče barve, ali pa ovitke iz cunj in z motvozom

prepletene. Lepih črnih, poštenih čevljev pri pravem Shqypëtarju še ne dobiš. Večkrat sem se že čudil, kako more kdo s tem slabim obuvalom po peščenih, kamenitih in s trnjem obraščenih potih po več ur daleč prinesiti težko butaro v mesto. Sploh je Albanec izvrsten pešec.

Zdaj pa še malo o hrani. Že prej sem rekel, da se Ščiptar slabo hrani. Ker ne dela rad na polju, je gotovo, da mu tisto tudi slabo rodi. Kruh se, tudi pri premožnejših, težko dobi, k večjemu za dva ali tri cm visoki, turščini, mlincem podobni hlebci.

Albanija je zelo hribovita dežela. Po hribih stanujejo ljudje v posameznih revnih kočah. Tam je šele prava lakota doma. Dve stvari pa najdete povsod, s katerimi tudi vsakemu postrežejo, to sta črna kava in „raky“ — žganje, bi skoro smelo rekel, glavni živež tega ljudstva. Gostoljubni so ti ljudje, to sem že tudi sam večkrat imel priliko opazovati. Grem v trgovino, da nekaj kupim. Ko vstopim, me vsi navzoči prijazno pozdravijo s tem, da vstanejo, se malo priklonijo in z roko, nekako tako, kot pri nas vojaki, zasalutirajo, samo, da ta (Albanec) tri presledke napravi: na prsih, na bradi (toda teh dveh se ne dotakne), potem se dotakne desnega senca in mi želi; „Tu njat jeta!“ Nato mi prinese stolček — ali tudi zabojček in me povabi, naj se vsedem. Potem se začne pogovor: o zdravju, vremenu in politiki. Med tem pa že pride služabnik s krožnikom ter prinese: kozarec vode, šilce rakija in za dobro orehovo lupino črne kave. Po vsem tem se šele

si bodo podjetni Švicarji podjarmili celo industrijo v okrožju svojega omrežja. Poniževalno za podjetnost avstrijskega kapitala je pač to, da so morali Švicarji priti sem in pokazati, kaj se da iz naših vodnih sil napraviti.

Na Kranjskem se je z vodnimi silami doslej projektiralo in špekuliralo. V Trzinu so se polastili vodnih sil nemški fabrikanti, ki so tam ustvarili svoj nemškonalni Manchester in si pokupujejo najlepše gozde v okolici od slovenskih kmetov. Na Jesenicah in na Javorniku se ima kranjska industrijska družba zahvaliti za svoj obstanek edino le tamošnjim vodnim silam. Sicer pa so merile in nivelirale ob naših vodah, posebno ob Savi, različne židovske in inozemske tvrdke, ki jim je bilo bolj za špekulacijo s projekti, kakor pa za istinito izvršitev. Kranjski deželni odbor si je pa pridobil glavne vodne pravice na Savi, in po novem vodnem zakonu bo vsa Sava od izvira do hrvaške meje pridržana edino samo za deželne električne naprave. Doba špekulacij je s tem končana, in začne se resno in smoteno delo.

Naprava na Završnici, ki se za sedaj zgradi za 1300 konjskih sil in se da povečati na 3000 H.P., je v primeri z velikanskimi napravami v drugih deželah le skromen začetek velikega dela. Povsod drugod javnost z največjim navdušenjem pozdravlja take naprave, ki pričajo o zdravi podjetnosti in zdravem napredku. Da so se pri nas dobili ljudje, ki so skušali tako delo ovirati in diskreditirati, priča samo o tem, da je pri nas še vedno en del prebivalstva silno zaostal v svojem mišljenju in v pojmovanju javnopravnih dolžnosti. Nemška in slovenska liberalna stranka, ki sta v bratski zvezi hoteli to delo deželnega odbora preprečiti, sta s svojim nasprotovanjem podrla samo svoj lastni ugled, kolikor sta ga še imeli v deželi. V hudem boju je vzrasla prva deželna električna centrala, ki je že med gradnjo mnogo zaslužka dala domačemu prebivalstvu. Kajti vse, kar je bilo mogoče, se je izdelalo v deželi, in vodna zgradba sama se je izvršila v lastni režiji, tako da je največji del stroškov ostal v domačem kraju.

Liberalna hujskarija je ravno na mestu zgradbe storila vse mogoče, da delo oteži; ampak v kljub vsem nasprotnikom se delo bliža srečnemu koncu, in ko bo zasvetila prva deželna električna luč na Gorenjskem, upajmo, da se bo zasvetilo tudi v glavah tistih, ki so bili dosedaj udarjeni z liberalno slepoto.

Spominjajte se pri vsaki priliki „Slovenske Straže“!

začne kupčija. Ta pa tukaj ni posebno prijetna, ker je denar tako različen. Računajo večidel na pamet, kajti pisati jih zna, posebno starejših ljudi, zelo malo. In če kdo zna, zna le turško, s tistimi grdimi kljukami od desne na levo. Računa pa mi ne da iz rok, kakor je pri nas navada. Vedoma ne sleparijo radi in oderuhi tudi niso, četudi je blago tu precej drago. To pa zato, ker transport veliko stane.

Ceste so tu (če se sploh smejo tako imenovati), zares slabe. Nedavno sem se peljal s parom konj v kaki dve uri oddaljeno vas. Pridemo do reke — mostu nikjer! Treba jo bo prebrestiti, pravi kočijaž, in šlo je še dobro. Prišli smo do majhnega klanca (bili smo trije bratje), tu pa nas je že prosil kočijaž — naj izstopimo. Šli smo peš dobro četrte ure. Potem smo se zopet vsedli, ker je šlo navzdol. Edino dobro je bilo to, da niso bili konji preiskri in plašni. Pogosto sem roki iztegnil in se vlovil na kamenitih tleh. Vendar tu je še šlo. Ko smo pa kmalu prišli do umazane mlakuže, smo v njej obtičali. Skočil sem z voza, ker ob strani je bilo suho, in šlo je naprej. Čez nekaj časa smo zopet obtičali, tu pa sredi precej široke mlake. Že sem hotel izzuti čevlje in skočiti v vodo, ko se po dolgem pretepanju konj in kričanju kočijaža slednjič vendar izrinemo. Kako lahko bi bilo tu cesto urediti in vtrditi, ker je peska in kamenja dovolj v obližju!

Ubogi naši vojaki, Slovenci, se zdaj trudijo in trpinčijo, da bi popravili to, kar je zakrivila turška lenoba. — Do Sv. J. Medua je 45 km.;

„Leonova družba“ Slovincem.

Naše razmere še niso take, da bi mogli imeti posebno znanstveno akademijo. Zato se je „Leonova družba“ preosnovala v književno društvo za strokovno znanstvo, za poljudno znanstvo in za leposlovje.

Leposlovje ima mogočen kulturni vpliv, dober ali slab, kakor priča ves razvoj modernega sveta, in v metafizični trojici, ki ustvarja harmonično kulturo, je, kakor je rekel tako resnično dr. Mahnič, tudi lepo. Zato hoče „Leonova družba“ gojiti tudi leposlovje in dajati vodilno smer (direktivo) leposlovnemu delu. Imamo sicer že razne leposlovne knjižnice, vendar se zdi, da ne bo odveč, če bo dala tudi „Leonova družba“ vsako leto svojim članom kako lepo izvirno delo ali kako klasično delo iz svetovne literature.

Po poljudnem znanstvu naš čas tako rekoč kriči. Ljudstvo hrepeni po vedno večji izobrazbi, da bi moglo pridobiti novodobne kulture izrabljati za svoj vsestranski napredek; zakaj zaveša se, da bo v silni tekmi narodov zmagoval tisti, ki bo imel največjo kulturo. To izobrazbo mu mora podajati poljudno znanstvo. Pod videzom znanstva v poljudni obliki se pa žal v najširše sloje zanaša tudi nevera; celo med Slovenci pridobiva moderna laživeda vedno več tal. Zato nam je živo potrebna poljudno-znanstvena knjižnica.

A treba nam je tudi strokovnega znanstva. Le iz strokovnega znanstva more zajemati poljudno znanstvo; strokovno znanstvo daje kulturi smeri. Ljudstvo bo končno tako, kakršna bo inteligenca, a inteligenca vzgaja znanost. Naše ljudstvo gospodarsko krepko napreduje, vendar tega napredka ne bi mogli biti prav veseli, če se ne bi obenem krepila tudi duševna moč, če bi nam morda na polju duševne kulture gospodaril nasprotnik.

Naposled nam je treba revije, ki naj sproti zasleduje kulturne pojave, jih beleži, če treba, načelno presoja, in tako opozarja na znanstveni študij, obenem pa mnogoličnosti znanstvenih spoznav daje načelno enotnost in jasnost.

V zavesti teh živih potreb je „Leonova družba“ svoj delokrog razširila. Ni več zgolj znanstveno, ampak splošno književno društvo, ki mu je namen „gojiti književnost v prosep krščanske kulture“ (§ 1.). Ni več omejena na akademično izobražene kroge, temveč kliče vse sloje, ki so željni omike in izobrazbe (§ 4. c). Izbrala si je odbor 21 mož, da bi tako pritegnila k delu kar največ moči (§ 7.). Za letnino je določila neznatno vsoto 6 K, da bi mogel biti član vsak količkaj zaveden Slovenec (§ 4. c.). Ustanovnina (200 K) se lahko plačuje v obrokih tekom štirih let.

do tja pelje sedaj lepa gladka cesta, delo naših vojakov.

Da je tu poljedelstvo in sploh vse tako zanemarjeno, je gotovo krivo to, da so bili davki slabo urejeni: Od 10 konjskih tovorov je bilo plačati (dati) 1 tovor. Od 10 vozov sena — en voz. Od 10 panjev čebel — 1 panj. Od vsakega goveda 5 piastrov (22 v). Od drobnice, 3 piastre za glavo. Kdo bi se pri takih razmerah še trudil, da bi več pridelal!

Sedaj pa imajo domačini lepo življenje. Cerkve in šole jim zida in vzdržuje Avstrija, deloma tudi Italija, istotako bolnice. Vojaštva je tudi malo domačega. Zato ni čudno, da se bojijo biti samostojni ter bi rajše šli zopet v — turško sužnost ali ono evropskih velesil. — Toda politika Vam je gotovo znana iz časopisov, tu se o njej le slabo in malo izve, ker ni časopisov. Edini list, ki tu izhaja, je „Tarabosh“, toda še ta je na polovici strani italijanski na polovici albanski.

Albansko literaturo bi lahko vso v enem žepnem robcu nesel. Jezuitje in na avstrijske stroške izšolani Shqypëtarji, so začeli nekaj malega pisati. A je takorekoč še vse v povojih. Jezuitje imajo tu malo gimnazijo, trgovsko, meščansko in ljudsko šolo. Ljudsko šolo imajo tudi frančiškani. Jezuitje so že nad 30 let tu. Tudi te šole podpira Avstrija.

Sedaj popravlja Avstrija tukajšnjo katedralo, katero je pred 50 leti sezidala; popravilo škode, katero so srbske in črnogorske kroglice povzročile, bo stalo 250.000 K. (Dalje prih.)

Po tem programu hoče torej „Leonova družba“ izdajati:

1. Znanstveno knjižnico;
2. poljudno-znanstveno knjižnico;
3. leposlovno knjižnico;
4. revijo „Čas“.

Za leto 1915. n. pr. hoče dati svojim članom;

- a) 1 zvezek znanstvene knjižnice (spisi P. Stanislava Škrabca),
- b) 1 zvezek poljudno-znanstvene knjižnice;
- c) 1 zvezek leposlovne knjižnice (prevod romana: Coloma, Malenkosti) in
- d) revijo „Čas“.

Ker hoče „Leonova družba“ svojim članom vse to dajati za letnih 6 K, je samoposebi umevno, da mora računati s kar največjim številom članov. Nadeja se pa, da je ta up ne bo prevaral, tako živo je prepričana, kako izredno važno in nujno je, kar je započela, in ne more si misliti, da bi to prepričanje ne prevzelo vseh.

Upl, da bo po skupnem delu med nami Slovenci prišlo do kulturne skupnosti, so nas prevarali. V slovenski inteligenci je vrsta mož, ki so v načelnem nasprotju s krščanskimi kulturnimi načeli. Ti možje hočejo vsakemu kulturnemu društvu vtisniti pečat svojih protikatoliških teženj. Zato nam ne preostaja drugega, kakor da se tudi na duševnem polju samostojno organiziramo, kakor se je naše ljudstvo že organiziralo na gospodarskem, socialnem in političnem polju! Dokažimo na vseh poljih življenjsko moč krščanskih idej! „Leonova družba“ bodi naša Kulturna Matica!

V Ljubljani, dne 1. julija 1914.

Odbor „Leonove družbe“.

Mož vere.

Pokojni prestolonaslednik Franc Ferdinand ni bil samo kristjan za parado, ampak je bil v resnici pobožen mož, ki je imel globoko zavest, da mora služiti najprej Bogu.

Poročal je že „Gorenjec“, kako lepo se je poslovil iz Konopišta od svoje družine, predno se je podal v Bosno. Vsa rodbina je bila pri sv. obhajilu in popoldne je prestolonaslednik dolgo časa molil pred kapelico Srca Jezusovega v grajskem parku.

Zanimive stvari o njegovi globoki veri pripoveduje koroški župnik Franc Neuwirther. V Söllingu, kjer se je v l. 1904, 1905 in 1906 mudil nadvojvoda s svojo visoko gospo, sta bila vsak dan pri sv. maši. Vsako soboto je prišla vojvodinja k sv. spovedi in v nedeljo k sv. maši. Neka jutra v l. 1906 je nekdo nagloma potrkal na župnikova vrata in takoj na to je vstopil dvorni mojster Janatschek: „Gospod župnik, gospod nadvojvoda se mora odpeljati v Trst in Vas prosi, da bi ga takoj spovedali, zvedel je, da se ondi pripravlja nanj atentat ter je vsled tega zelo vznemirjen.“ Župnik je odhitel v grad. „Oprostite“ — ga vzprejme nadvojvoda — oprostite, gospod župnik, da sem Vas tako zgodaj klical; v Trst moram iti zastopat Nj. Veličanstvo, a življenje za katerega odnas ni pač nikoli varno. Računati moram s smrtjo. Prosim Vas hitro mi pomagajte napraviti račun z našim Gospodom Bogom“. Pri teh besedah je ponudil sedež v svojem naslonjaču, sam pa je v generalski gal-uniformi pokleknil na tla in se spovedal.

Dne 28. junija — malo ur pred svojo smrtjo — je bil pri sv. maši in sv. obhajilu. Ko so mu odpeli okrvavljeno srajco, so našli pod njo svetinjico na zlati verižici.

Framasoni so vedeli, koga so sovražili, pa tudi on je sovražil framasonov. S framasonskimi državniki in diplomati ni hotel imeti nič opravka. Je bil pač drugačen mož, kakor toliko polovičarjev med nami, ki se klanjajo na levo in desno, da bi se kakemu svobodnjaku ne zamerili.

Solze nam silijo v oči, kadar se spomnimo, da ni več moža, ki bi kot cesar pogumno razvil v naši Avstriji zastavo sv. križa.

Framasonska roka zadej!

Piše se nam: Imeli smo slutnjo, da so s peklenskim srbskim dejanjem v zvezi skrivne rovarske družbe — framasonov. „Sonntagsblatt“ v št. 28. pa prinaša po italijanskem listu „Corriere della Sera“ posneto novost, da je neki švicarski framasonski list dne 15. septembra 1912 prinesel to-le izjavo vplivnega švicarskega framasona o

pokojnem prestolonasledniku: „On je dober mož. Žalibog, da je obsojen na smrt. Umrl bo na stopnjicah prestola.“ — Tako se je pisalo ravno ob času, ko se je vršil na Dunaju evharistični shod. Tedaj je dunajski dvor poklonil Jezusu ves svoj sijaj in zastavil ves svoj vpliv, da se je svečano spričala vera v presv. Evharistijo. Presvetlega vladarja je razun pri procesiji zastopal — nadvojvoda Franc Ferdinand in spominjamo se dobro, s kolikim navdušenjem smo ga vsprejemali, ko je prihajal k slavnostnim zborovanjem v dunajsko rotundo. Ni čuda, če je sikal tabor brezvercev. Ta rabeljska svojat je znala izrabiti sovraštvo srbskih zagrizencev v svoje krvave namene. Tako je postal prestolonaslednik — mučenec za vero in Avstrijo!

Franc Ferdinand je — avstrijski Garcia Moreno! J. M.

Nagla smrt ruskega poslanika v Belgradu.

Zadnji petek zvečer ob 9. uri je obiskal Nikolaj pl. Hartwig, ruski poslanik v Belgradu, ondotnega avstrijskega poslanika Giesla, ki se je bil tisti dan pripeljal z Dunaja. Hartwig se je sprva jezil nad razširjeno govorico, da je bilo rusko poslanništvo ob smrti Franca Ferdinanda prehladno. Ko sta potem poslanika skupaj sedela in se pogovarjala, je naenkrat Hartwigu za čelo prihajati slabo. Položil je roko na srce in kmalu zdrsnil s kanapeja na tla. Giesel ga je vzdignil nazaj na kanape ter poklical ženo, služabnike in zdravnike. Zastonj so bili vsi poizkusi, Hartwig je bil mrtev, ker je bil zadet od kapi na srce. Pritekla je Hartwigova hči v avstrijsko poslanništvo, a očeta ni več dobila živega. Srbski prestolonaslednik Aleksander je bil skoro vsak dan gost v hiši poslanika Hartwiga. Rusija ima veliko prebrisanih diplomatov, eden najboljših je bil Hartwig. Z vso močjo je delal na to, da je Rusija ostala vedno naklonjena Srbiji. Balkanska zveza proti Turčiji in priprave za združenje Srbije s Crno Goro — vse to je bilo njegovo delo. Ko so se pojavila huda nasprotstva med Avstrijo in Srbijo, je bil Hartwig Srbiji najtrdnješa zaslomba. V Belgradu je zavladala ob njegovi smrti splošna žalost, vse zabave so bile odpovedane. Raznesla se je celo neutemeljena vest, da je bil Hartwig zastrupljen. Pokopali so ga v Belgradu z velikansko slovesnostjo. Navzoč je bil ves dvor in diplomati vseh v Belgradu zastopanih držav.

Srbska vlada je naznanila ruskemu carju, da bo Hartwig v Belgradu pokopan, ker je prej sam izrazil to željo. Car je pa odgovoril: „Hvaležno jemljem na znanje, da bo veliki sin ruskega naroda in odkriti prijatelj bratskega naroda počival v bratski Srbiji.“ Pogreba se je udeležilo nad 100.000 oseb.

DOPISI.

Iz Predoselj. V nedeljo popoldne ob 1/2 4. je pri nas treščilo v župno cerkev. Strela je udarila v strelodod, šla po strelododni žici nekaj časa navzdol, potem pa preskočila v cerkev. Pri tem se je razdelila, predrla je cerkveno streho in šla najbrž po lustrih v cerkev. Njena strašna moč se je čutila po vsi cerkvi. Švignila je mimo obhajilne mize, osmodila slikarjijo na zidu, dve postaji križevega pota, potem pa izginila. Pri stranskih vratih je odrgala dva kosa lesa in oddrobila mnogo ometa zunaj in znotraj cerkve in na zvoniku. Škoda je velika, pa bi bila lahko še večja, posebno, če bi bila strela zadela koga izmed navzočih. Bilo je namreč v cerkvi še precej ljudi, ki so opravljali uro češčenja Sv. R. T. Bog nas je varoval, da se ni zgodilo nič hudega. Okoli naše cerkve sploh rado treska, ker stoji cerkev na samem na sredi polja.

V Mošnjah se je zaključil 23. junija gospodinjski tečaj, ki ga je vodila gđ. Jakličeva. K sklepu je prišel g. deželni odbornik dr. Zajc. Razstava je pokazala, da so se dosegli izredno lepi vspehi.

Iz Kamniške okolice pojde dne 8. avgusta poseben vlak na sv. Višarje. Vozna cena za tja in nazaj je v tretjem razredu 6 K 6 v in v drugem razredu 8 K 86 v. Romarji bodo nazaj grede obiskali tudi Brezje.

Iz Koroške. Naši Nemci so postali silno nervozni, ker je železniški minister ukazal uradnikom na celovški železniški postaji, da naj izdajajo vozne listke tudi če jih kdo zahteva v slovenskem jeziku. Pravijo, da je s tem razdrta na Koroškem narodni mir in da je to začetek poslovenjenja vse koroške dežele. Razkačilo jih je dalje to, da je orožništvo branilo zborovalce v Št. Jakobu in ni pustilo, da bi jih Nemci surovo napadli. Trdijo, da je s tem Nemcem vzeto svobodno gibanje na domačih tleh, in da se naj zaradi tega vladi napove najostrejši boj, katera naj se udeleže tudi slovenski „Landesgenossen“ t. j. naši nemškutarji. Koliko budalosti

je izrečenih v teh nemških trditvah! Št. Jakob v Rožni dolini stoji vendar na slovenskih tleh in tu moramo imeti svobodno gibanje mi Slovenci, ne pa Nemci. Ako se dobivajo vozni listki v Celovcu v slovenskem jeziku, se s tem pač ne dela Nemcem nobena krivica, ker v deželi biva 100.000 Slovencev. Nemci hočejo imeti v deželi narodni mir, toda le na ta način, da bi Slovincem nikjer ne pustili nobenih pravic in bi s pomočjo orožništva deželo germanizirali. Smešno je tudi, ako se Nemci bahajo, da so le oni državo vzdržujoči element, ko tudi Slovenci plačujemo davke, in na tisoče slovenskih sinov služi pri vojaki v blagor domovine. Mi imamo svojo domovino v Avstriji, Nemci jo pa iščejo v Germaniji. Zato Nemci tako radi pojo: „Die Wacht am Rhein“. Veselo je, da smo se Slovenci začeli zavedati svojih pravic, katere imamo zajamčene v državnih temeljnih zakonih.

V Št. Jakobu na Koroškem je bil zadnje nedelje, vključ temu, da so hoteli dobri prijatelji Rožanov Št. Jakob zaplankati, vendar veličasten tabor. Nemški listi priznavajo, da je bilo ondi do 1000 ljudstva, v resnici ga je pa bilo do 2000. Govorila sta poslanca Jarc in Piber, četudi bi ju bili Nemci, kakor druge Kranjce, radi poslali iz Področice nazaj skozi predor. Izvrstno sta govorila tudi dr. Brejc in poslanec Grafenauer, ki je prav pri živem prijel Nemce zaradi znane neslanosti, da kratijo Slovincem na celovškem kolodvoru po slovensko zahtevane vozne listke in se predrznejo imenovati to, če Slovenec v domačem jeziku ondi zahteva vozni listek, vpad v nemško posest. Prav je, da se koroški Slovenci odločno po robu postavljajo požrešnemu nemškemu Molohu, ki misli, da je koroška dežela njegov pašalik.

POLITIČNI PREGLED.

Baron Conrad, šef generalnega štaba, je odšel na Tirolsko na večtedenski dopust. To kaže, da ne bo vojne.

Gališki deželni zbor je razpuščen in so razpisane volitve.

Bosenski sabor zaključen. Zasedanje bosenskega sabora v Sarajevu je bilo zadnje dni vsled zahteve vseh strank zaključeno.

Nadvojvoda Leopold Salvator nadzoruje vojaške vaje pri Przemislu v Galiciji. Izvedelo se je, da bi ga radi napadli Srbi. Ukrenile so se varnostne priprave. Ceste v Przemyslu, koder se vozi nadvojvoda, so policijsko zaprte. Policiji je prišlo na pomoč 600 orožnikov, ki stražijo cesto od mesta do artilerijskega strelišča.

Italijanski vohuni. V tovarni za karbid v Šibeniku so zaprli dva Italijana, ki sta vohunila za Italijo. Na Reki so pa zaprli ravnatelja te tovarne, ki je hotel pobegniti. Zaplenili so jim tudi mnogo pisem, ki potrjujejo vohunstvo za Italijo. Glavnica za zgradbo te tovarne je tudi prišla iz Italije.

Avstrija in Srbija. V ogrski državni zbornici je rekel ministrski predsednik grof Tisza, da ni nevarnosti za vojno med Avstrijo in Srbijo, ker se morajo porabiti vsa sredstva za ohranitev miru. Nastopiti se pa mora z vso odločnostjo, da se pri korenini izruje vsa velesrbska propaganda v Bosni in na Hrvaškem.

Bolgarsko sobranje je imelo te dni zelo hrupno sejo. Opozicija je jako ostro nastopila zaradi tega, ker je dobila Bolgarija v Nemčiji posojilo pod zelo neugodnimi pogoji in ker Nemčija izrablja bolgarske premogokope v svojo korist. Bolgarija je kupila na Ogrskem 80.000 pušk in dve ladji patron.

Italija je poklicala pod orožje rezerviste letnika 1911. Število vpoklicanih rezervistov znaša 120.000 mož. Kam meri italijanska vlada z nenaadnim oboroževanjem, še ni jasno. Nekateri menijo, da pojde Italija v Albanijo krotiti prodirajoče Epirce, nemogoče pa ni, da ima svoje skomine bolj na severu.

Albanija. Govori se, da hočeta Avstrija in Italija staviti velevlastim predlog, da naj se zbere armada 40.000 mož, sestavljena iz vojaštva vseh velevlastij, ki naj napravi v Albaniji red. Epirski vstaši se vedno bolj bližajo Valoni. Prebivalci so v velikem številu pobegnili na ladje. V Draču so stare zmešnjave. Vlada pozivlje prebivalstvo, da naj brani mesto do skrajnosti, ako je bodo napadli vstaši.

Za Albanskega zunanjega ministra je bil imenovan Prenk Bib Doda. Sporočiti namerava velevlastem, da je njihova pomoč nujno potrebna, ker že odhajajo Miriditi iz Drača.

Albanija. Dne 9. t. m. so Epirci vzeli Korico. Mesto Korica ima 18.000 prebivalcev, ki so večinoma Albanci. Tu ima sedež tudi grški nadškof. Holandski častniki so se potem z 80 možmi vrnili v Valono, okoli 2000 mož vladnih čet se je pa popolnoma razkropilo. Grki so tudi zasedli epirski mesti Starovo in Skrapari. Potrjuje se vest, da so vstaši vzeli Berat. — Albanski notabli so se zbrali pri knezu Wiedu na posvet. Ker so bili različnega mnenja, niso prišli do nobenega sklepa.

Napad na katoliškega škofa. Pri Graški v Bosni so srbski kmetje napadli katoliškega škofa Gariča iz Banjaluke, ki se je nekam peljal s trapistovskim opatom skupaj. Kočija se je prevrnila in škof in opat sta bila nekoliko poškodovana.

Angleška se oborožuje. V Portsmouthu se je zbralo te dni okoli 200 vojnih ladij in v drugih angleških pristaniščih tudi toliko. V aktivno službo je poklicanih 14.000 rezervistov.

Surovost nemške kulture. Pri Opavi je bil hud spopad med Čehi in Nemci. Ko so Čehi obhajali neko slavnost zunaj mesta, so pridrli Nemci iz Opave in napadli Čeha. Deželnega poslanca Gudricha, Čeha, so Nemci s palicami tako po glavi natolkli, da je bil ves krvav, in bi ga bili ubili, ako ne bi bili prišli orožniki ga rešiti. Neki nemški častnik je potegnil sabljo in Čehom razsekal zastavo. Nemška predrznost presega vse meje.

NOVIČAR.

Dvojna mera. „Grazer Tagblatt“ piše: „Ves nemški narod mora stati na strani nam avstrijskim Nemcem. Ne-le Nemci v rajhu, ampak vsa germanska pasma ima življenjski interes na tem, da se tako močna veja njenega mogočnega drevesa, kakor je avstrijsko Nemštvo, ne posuši in ne odžaga, ampak zeleni, cvete in sadove prinaša.“ Nemci tedaj hočejo, da naj jih podpirajo bratje celo iz drugih držav, ako pa kranjski Slovenci količkaj podpremo koroške brate, pa isti nemški listi kriče, da smo izdajalci in nevarni ne-le koroški deželi, ampak celi monarhiji.

Grozilna pisma so dobili dr. Šusteršič in drugi veljavni možje S. L. S. Dr. Šusteršiču se preti, da bo dobil škilet med rebra, ker govori proti srbskim morilcem, dr. Lanpe je pa prejel naslikano mrtvaško glavo. Psovke v teh grozljivih pismih so prepisane iz „Naroda“ in „Dneva“. Sicer se teh pisem najbrž nihče ni posebno ustrašil, resnica pa je, da je napredna mladina po silno podlem liberalnem časopisju postala zelo zbegana in podivjana.

V živo zarezano! Dr. Lampe je predložil deželnemu odboru računski zaključek deželnega zaklada za leto 1913, ki izkazuje z ozirom na proračun pol milijona kron prihrankov. To se pravi varčevati! Kakšno je pa gospodarstvo po liberalnih korporacijah, kažejo računski zaključki občinskih uprav v Ljubljani in Postojni. Liberalci se nočejo dati ničesar naučiti. — Vključ ne-sramni brezobzirnosti in nehvaležnosti liberalcev, ki se kažete v številnih napadih na našo stranko, je vendar deželni odbor tako velikodušen, da hoče pomagati delati pokoro za liberalne grehe, storjene pri „Glavni posojilnici“. Ko je minul obrok in dne 1. t. m. nastopil dan poloma in strašnih posledic, je deželni odbor podal „Glavni“ rešilno roko, prevzel pri „Kreditni zadruzi“ garancijo za upnike in pooblastil „Deželno banko“, da naj to izvede. Kdaj bi bili liberalci kaj takega storili, ko bi bil kak naš denarni zavod prišel v konkurz! Možje S. L. S. so pravični, spravljeni in pametni gospodarji. Lahko bi se pa ublažila na Kranjskem strankarska nasprotja in nastopil bi čas miru in zbiranja moči na gospodarskem polju, ako bi liberalni dinamitovci nekoliko prijenjali z besnimi napadi na vero in cerkev in na naše može, ki delujejo v blagor ljudstva.

Protestiramo! „Sl. Narod“ piše, da je narodna misel obenem tudi napredna misel. „Narod“ hoče reči, da sta narodnost in liberalnost eno in isto. To pa ni resnica. Katoličani prav dobro lahko združujemo narodnost s katoliško mislijo, nikdar se pa katoliška in napredna t. j. liberalna misel ne moreta združiti. Liberalci naj prodajajo svojim backom napredno misel, narodno naj pa pri miru pustijo, ker te nimajo v zakupu.

Bojkot industrije na Gorenjskem. „Slov. Narod“ je tako hudoben, da namiguje srbskim trgovcem, naj ne naročajo železarskih izdelkov v Kropi in Kamni Gorici, ker je dr. Šusteršič na shodu v Ljubljani obsodil svobodomiselnost srbsko lopovstvo. To je že višek nesramnosti, da si upa kak list na Slovenskem izpodjedati revežem grizljaj trdo zasluženega kruha. Obsodbe je vredno tembolj, ker je znano, da slovenska industrija ne more konkurirati s tujo in da se mora z največjo težavo boriti za svoj obstoj.

«Nezadostno» v verouku sme imeti učenc, pa je vendar sposoben, da gre za razred naprej, ako ga je učiteljska konferenca po § 92. učnega reda za sposobnega spoznala. Tako je v nasprotju z nazorji višje učne uprave te dni razsodilo upravno sodišče. Učna uprava bo tedaj morala poskrbeti, da dobi svojim nazorom zraka.

Pazite na otroke!

Požari se pojavljajo!

Vzemite otroke seboj!

„Slovenska Matica“ je sprejela večji ciklus črtic pisatelja župnika Franca Meška, g. o. Stanislav Škrabec je pa umaknil svoje „Izbrane spise“, katere je bil poslal „Matici“ v porabo.

Vsesokolski kongres v Ljubljani je šel rakom žvižgat. Poslanec Ribač je posredoval pri notranjem ministru baronu Heindoldu, da bi bil zlet dovoljen vsaj za avstrijske „Sokole“, a ni šlo. Še celo samo slovenskim „Sokolom“ ministristvo zleta ni dovolilo. „Sokoli“ imajo vsled tega precej veliko gmotno škodo. Najbolj sta to prepoved zakrivili sokolski glasili „Narod“ in „Dan“, ki pišeta vseslovanski, a zelo neprevidno in kompromitirata Slovence na višjih mestih.

Dijaške politične organizacije slovenske liberalne stranke je ukazala vlada pregledati. Dala je policija v Ljubljani pod ključ 22 dijakov in drugih fantov, ki so posegali agitatorično in organizatorično v javno jugoslovansko življenje. Da narodno-napredna stranka z dijaško organizacijo ni v nobenem stiku, nam ni treba praviti. „Slov. Narod“ daje zdaj dijakom lepe nauke, pa malo prepozno.

Visokošolca Josipa Kozaka, voditelja jugoslovanske nacionalistične omladine, sta te dni pripeljala dva justična vojaka v ljubljanski zapor.

«Kmečka zveza za kranjski okraj» nazonja vsem članom, da se bo gnojilo za ajdo dobilo v ponedeljek 20. t. m. „pri Jelenu“.

Kanalizacija v Kranju. Težavno delo kanalizacije v Kranju je prevzela tvrdka Landthaler, Faulhammer & Müller v št. Hipolitu za vsoto 125.394 K 55 v zavezbo, da bode lončene izdelke dobila od Vidičeve tvrdke v Ljubljani in da bode delo izvršila v pol leta.

Elektrarna na Završnici. Dne 25. t. m. bo prišlo 80 slušateljev c. kr. tehnične visoke šole na Dunaju, da si bodo pod vodstvom profesorjev ogledali zgradbo deželne elektrarne na Završnici.

V Celju je slovenska nižja gimnazija. Nemci trdijo, da ta gimnazija ni potrebna, število dijakov pa dokazuje, da je potrebna. V minulem šolskem letu je obiskovalo gimnazijo 199 dijakov in štiri dekleta. Trije zazreli so morali biti razdeljeni, tako, da je imel zavod sedem razredov.

Osebna vest. — Č. g. Karol Čerin, župnik na Bohinjski Beli, je imenovan za uršulinskega spiritala v Škofji Loki.

Razpis. Po okrožnici sta razpisani župniji Bohinjska Bela in Krka. Zadnji rok za vlaganje prošelj je 8. avgust.

Na Jezerskem bode prihodnjo nedeljo pel novo mašo č. g. Ignacij Muri, ki je svoj čas študiral v Kranju, potem pa je vstopil v celovško semenišče.

Za «Slovensko Stražo» je od veselice, katera se je bila priredila dne 14. junija 1914 v „Ljudskem Domu“ v Kranju, ostalo čistega 150 kron.

Kmetijska šola na Grmu. Lani je bilo vpisanih v šolo na Grmu 51 učencev, in sicer v I. tečaj zimske šole 25 učencev, v II. tečaj zimske šole 11 učencev in v letno šolo 15 učencev. Prosta mesta je imelo 48 učencev. Na šoli so bili tudi razni tečaji, tako: viničarski, sadjarski, živinorejski, živinozdravstveni, kmetijsko-nadaljevalni, pletarski, združniški tečaj in praktični tečaj za odrasle samostojne kmetovalce in gospodinje.

Vojaki abstinentje. V Celovcu je pri 7. in 17. pešpolku 487 vojakov abstinentov.

Franč Ferdinand prijatelj Slovencev. Pred nekoliko meseci se je pokojni Franč Ferdinand mudil v Miramaru. Obiskal ga je visok slovenski dostojanstvenik. Temu je rekel Franč Ferdinand, ko je pokazal s prstom proti kršnemu Krasu: „Tu gori prebivajo moji ljubi Slovenci.“ Kako se je zanimal za slovenske razmere, se kaže iz tega, da je bral knjigo: „Iz Koroškega vilajeta,“ iz katere je lahko izvedel, kakšne krivice se gode Slovincem na Koroškem.

Častnik Merizzi, ki je bil ranjen ob napadu na prestolonaslednika, je že ozdravljen zapustil bolnico.

Kranjska industrijska družba je odpustila v Škedenju pri Trstu 470 slovenskih delavcev. Sluti se, da jih namerava nadomestiti z Nemci.

«Zarja», glasilo slovenskih socijalnih demokratov, se bo preselila iz Ljubljane v Trst in postane zopet dnevnik.

Feldmaršala grofa Radetzkijska ustanova, letnih 304 K 10 h, je razpisana. V prvi vrsti imajo pravico do nje invalidi iz leta 1848. 1849., potem v mestu Celju in okolici rojeni vojaki, ako bi teh ne bilo, tudi drugi. Prošnjo naj se vložijo do 20. t. m. na c. kr. dopolnilno okrajno poveljstvo v Ljubljani.

Pod svobodnim solncem. Ta Finžgarjev roman izbaja sedaj v češčini in hrvaščini. Čast!

Čebelarstva shoda v Pragi se Bolgari ne bodo udeležili. Čudno pa opravičujejo bolgarski čebelarji svojo odsotnost, ko pravijo, da bi ta slovanski shod čebelarjev moral protestirati proti sedanjemu političnemu položaju na Balkanu. Tudi čebela je politična.

Hribolazci ponesrečili. Na Velikem Venedigerju pri Solnogradu so našli štiri turiste mrtve. Malo naprej so našli še tri trupla. Ponesrečiti se je morala večja turistovska družba.

Agrarno političen tečaj za odbornike kmetijskih društev, preč. duhovščino, gg. učitelje in učiteljice ter vse, ki se za zgorajšnje predmete zanimajo, priredi „Slovenska krščansko socialna zveza“ v Ljudskem domu v Ljubljani od 3. do vstetega 7. avg. t. l. Tečaj je velike važnosti, zato je pričakovati obilne udeležbe. Priglasiti se je takoj na naslov: Slovenska krščansko socialna zveza v Ljubljani. Udeležencem, ki želijo, preskrbi „Zveza“ hrano in prenočišče proti dnevni odškodnini 3 K, za vse 3 dni skupaj z vstopnino vred pa 15 K. Denar za hrano in prenočišče je treba poslati naprej obenem s prijavo. Kdor ne reflektira na to, da se mu preskrbi hrana in prenočišče, plača za ves dan 1 K vstopnine, naker dobi izkaznico. Za tečaj so pripravljena tako odlična predavanja in načrti, da bi vsaka župnija morala poslati na ta tečaj vsaj eno ali več oseb, delujočih v naših izobraževalnih in gospodarskih organizacijah. Prosimo zato takojšnjih, mnogoštevilnih priglasil. Odbor „Slovenske krščansko socialne zveze“.

Letno poročilo štirinajredne deške ljudske šole in obče obrtne nadaljevalne šole v Kranju ima spredaj slabo podoben in kratek članček o prestolonasledniku. Vseh učencev na ljudski šoli je bilo 182 in v obrtno-nadaljevalni 79. — Letno poročilo petrazredne dekliške ljudske šole v Kranju ima pa poleg spomina na pok. nadvojvodo tudi par mičnih zgodovinskih črtic o bojih s Francozi pred 100 leti in zopetni združitvi Kranjske z Avstrijo. Vseh učenk je bilo koncem leta 216.

Zločin v Sarajevu. Tragična smrt prestolonaslednika Fran Ferdinanda in njegove soproge vojvodinje Hohenberg. „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani je izdala pod tem naslovom prav lično knjižico, v kateri se natančno opisuje strašni sarajevski zločin ter življenje prestolonaslednika in njegove soproge. Knjižica je pisana za ljudstvo, živahno in v lahkem jeziku. Škoda, da nima posebnega poglavja: Franč Ferdinand kot katoličan. Prav vseč bodo ljudstvu tudi mnogoštevilne krasne slike, ki predstavljajo prestolonaslednikovo družino in razne dogodke zadnjih dni. Knjižica ki stane 70 v, po pošti 80 v, naj najde vhod v vsako slovensko hišo.

1. avgust — dan sreče za onega, ki pravočasno naroči izborno turško srečko ter po žrebanju tega dne prejme veselo sporočilo, da je njegova številka zadela 400.000 frankov! Vsaka srečka prinese gotov dobiček, zato naj oni, ki hočejo svojo srečo poskusiti s srečkami, nemudoma zahtevajo zadevno pojasnilo, ki jim ga glasom današnjega oglasa z obratno pošto in brezplačno pošlje za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana 9.

Steckenpferd lilijno-mlečno milo

od Bergmann & Co., Tetschen ob Elbi

je čedalje bolj priljubljeno in razširjeno radi priznane vpliva proti pegam in takazane nedosegljive vrednosti z ozirom na negovanje kože in telesne lepote. Tisoči priznanih pisem. Mnogoštevilna odlikovanja! Pazite pri nakupu izrecno na znamko „Steckenpferd“ in na celi naslov. Cena 80 vin. v lekarnah, drogerijah in parfumerijah itd. Istotako pripravila vredno je tudi Bergmanovo lilijno mazilo „Manera“ za ohranitev lepih in nežnih ženskih rok. Cena 70 v za tubo.

Mrva na prodaj.

Prihodnjo nedeljo, dne 19. t. m. ob peti uri popoldne, bo na dekanovem travniku v Vojvodinem borštu mrva na prodaj.

Kranjska deželna

Deželni dovec.

banka v Ljubljani

Vhod Gosposka ulica.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po **4 in pol odstotka**, vloge v tekočem računu od dneva vloge do dneva dviga. Zalaga vadije in kavcije za podjetnike in obrtnike. Daje posojila proti vknjižbi in na amortizacijo. — Priporoča v nakup svoje pupilarno-varne

4 1/2 %

zastavne liste in komunalne zadolžnice, kosi po 100, 200, 1000, 2000 in 10.000 kron. — Za vse posle Kranjske deželne banke in za njene vrednostne papirje jamči dežela Kranjska.

NOVEJŠE VESTI.

Berlin, 16. julija. Rusija želi za slučaj vojne z Nemčijo napraviti zvezo med ruskim in angleškim vojnimi brodovjem. V tej zadevi bo posredoval tudi Poincaré, ko pojde v Petrograd. Angleška je napravila pomorsko mobilizacijo za poskušnjo s 443. vojnimi ladjami naenkrat. Tako velikega brodovja še ni videlo morje.

Mehika, 16. julija. Huerta je odstopil in kongres je ta odstop sprejel s 121 glasovi proti 17. glasovom. Odstopilo je tudi vse ministristvo. Novi predsednik je Carabochall. Vstaši so tudi proti njemu, kakor so bili proti Huerti.

Valona, 16. julija. Semkaj je pribežalo nad 50.000 ljudi brez hrane. Vstaši so le še par ur od mesta udaljeni.

Sirolin

„Roche“

zdravniško priporočen pri vseh obolenostih sopil.

Piljučne bolezni

vnetje sopilnih sluznic, oslovski kašelj.

Dobi se v vseh lekarnah po 4 K steklenica.

Radi opustitve trgovine POPOLNA RAZPRODAJA

čevljev in čevljarskih potrebščin. Proda se tudi še skoraj nova fina trgovska oprava. Razprodaja se bo vršila :: do 5. avgusta 1914. ::

Marija Pollak,

Kranj, Glavni trg 130.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhaeker, konc. zobotehnik

V K R A N J U

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj 16 do 5. ure popoldne na razpolago. 52—23